

[Krarup.]

at jeg var ikke tilfreds med erklæringens form, og jeg betragter tidspunktet for dens fremsættelse som uheldigt, men tilbage bliver dog — og det vil jeg gerne gøre opmærksom på — en meget alvorlig protest overfor rigsdagen, et varsko om, at nu er snart grænsen nået for, hvad en både talrig og virksom del af det danske kirkefolk kan finde sig i.

Indre Mission har sin særlige form, den har altid hævdet, at den ikke er en forening, og det er rigtigt, for der er nok en bestyrelse, men der er ingen medlemmer og intet årskontingent, men den gør et arbejde indenfor folkekirken ganske modsat den grundtvigske kirkefløj, der isolerer sig i 45 frimenigheder og valgmenigheder, som bygger sine egne kirker. I modsætning hertil har Indre Mission bygget 775 missionshuse, der ikke er kirker, men arbejdscentraler for lægmænds frivillige arbejde i folkekirken tjeneste. Jeg tror, rigsdagen skulle betænke, at den dag kan komme og måske er nærmere, end man tror, da denne store del af kirkefolket tvinges ud af folkekirken og sætter alter og døbefont op i disse missionshuse og indvier dem til kirker — og så er folkekirken sprængt. Således gik det i Skotland i 1843, og det varede omtrent 100 år, inden frikirken og statskirken derovre igen kunne forenes, og således kan det også gå her i Danmark. Ikke at jeg ønsker det — tværtimod. Jeg er helt enig i, hvad der blev sagt i en tale, holdt her i landstinget den 6. december 1911 af landstingsmand, lensgreve Holstein-Holsteinborg. Med den højtærede formands tilladelse vil jeg gerne citere bare nogle få sætninger af talen. Taleren sagde:

„Når vi ønsker folkekirken bevaret som en virkelig folkekirke, er det ikke for kirkens skyld — den skal nok bestå under alle forhold, og den kan indrette sig under forskellige forhold —, men det er for vort folks skyld, fordi vi tror, at den evangeliske kirke, ikke som en separatkirke eller som en frikirke, men netop som en folkekirke, er et uvurderligt gode for vort folk; et gode, som vi ikke vil have ødelagt ved flad demokratisering og ved meningsløs rummelighed“.

Dette falder ganske sammen med, hvad jeg tidligere har udtalt her i det høje ting.

Som jeg allerede har omtalt, er lovforslaget, således som det nu foreligger her, undergået en meget væsentlig forandring fra dets fremsættelse i folketinget, og jeg beklager, at den højtærede kirkeminister har været nødt til at trække sit eget forslag tilbage, om at hvert tiende præsteembede

skulle besættes efter særlige regler — hvor efter kirkeministeren efter indhentet erklæring fra biskoppen skulle udpege 3 ansøgere til embedet, som menighedsrådet så kunne vælge den ene af —, og jeg takker oprigtigt for de forstående udtalelser fra den højtærede kirkeminister i dag. Jeg siger som den højtærede kirkeminister, at det sidste ord er nok ikke sagt i denne sag. Jeg finder nemlig, at det var noget meget vigtigt — jeg var lige ved at sige, at det var det centrale i lovforslaget —, og så gik det ud. Jeg har været inde på den ting før her i det høje ting ved behandlingen af forslag til lov om folkekirken lønningsvæsen. Den 2. juli 1946 udtalte jeg mig udførligt om dette forhold, således som det ses i landstingstidende sp. 1816. Jeg tilrødte da at indføre en ordning, hvorefter menighedsrådene kun hver anden gang fik frit valg mellem alle ansøgerne til præsteembedet; hver anden gang skulle så biskop og kirkeminister udvælge 3 ansøgere, hvoraf menighedsrådet da kunne vælge en; det ville blive som efter den såkaldte sønderjydske ordning, og der kunne da tages berettigede hensyn til de enkelte præsters og de enkelte embeders særlige forhold. Jeg havde den dag den tilfredsstillelse, at den daværende kirkeminister Hermansen, der jo må betragtes som sagkyndig, da han var og er provst, ifølge landstingstidende sp. 1827 udtalte, at det i virkeligheden var en „fortvivlende situation“, at f. eks. færøpræster ikke kunne få embede herhjemme efter en lang og god tjeneste deroppe. Kun mente ministeren, at hveranden gang var for meget; hver 7. eller hver 10. ville være mere passende. Jeg ser altså af det lovforslag, der har været fremsat i folketinget, at man netop har grebet dette med hver 10. gang.

Efter de oplysninger, som er fremskaffet af folketingsudvalget, er det i sandhed „en fortvivlende situation“, vore gode udlandspræster er i, når de af en eller anden grund vender hjem og søger præsteembede, og jeg henstiller indtrængende til de ærede medlemmer af det høje ting, at de gør sig bekendt med de oplysninger om disse vanskeligt stillede præster, som forefindes i folketingsudvalgets betænkning. Lad mig nævne et par stykker af dem.

I årene 1935—1940 og 1945—1948 har 22 udlandspræster overhovedet ikke kunnet få embede her, skønt man ikke kan sige, at de har været krasne. De har søgt mange embeder; en enkelt har endog søgt 409 præsteembeder uden resultat. Der står endvidere i denne interessante betænkning, at 38 ud-